

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Matrimonium verè & propriè rationem Sacramenti habere, breviter
ostenditur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

fiam; sed non esse Sacramentum propriè dictum, & univocè cum aliis novæ legis Sacramentis conveniens, quia non confert gratiam; sicut alia novæ legis Sacramenta. Ut hic error refellatur, & veritas Catholica stabiliatur & defendatur, sit

§. I.

Matrimonium verè & propriè rationem Sacramenti habere, breviter ostenditur.

Matrimonium esse improprie saltem Sacramentum, id est alicujus rei sacræ significativum, ita certum & manifestum videtur, ut vix probatione egeat: Tum ob celebre testimonium Apostoli ad Ephes. 5. matrimonium appellantis magnum Sacramentum, eò quod sit representativum conjunctionis Christi cum Ecclesia. Tum ob varia SS. Patrum testimonia, infra referenda, quibus etiam matrimonium Sacramentum appellatur, quod saltem de alicujus rei sacræ signo intelligendum est.

Nec valet quod ad prædictum Apostoli testimonium respondent Sectarii, nempe non matrimonium, sed conjunctionem Christi cum Ecclesia vocari: ab Apostolo Sacramentum magnum, sive arcanum, nomenque proinde Sacramenti sumi ibi non pro signo rei sacræ, sed pro ipsa re sacræ & arcana. Non valet, inquam, nam cum Apostolus ait, Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in Ecclesia: pronomen hoc referri debet ad id quod proximè præcesserat: nihil autem præcesserat de conjunctione Christi cum Ecclesia, sed tantum de matrimonio viri & mulieris, videlicet: Propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una: Ergo &c.

Confirmatur: Intentum Apostoli erat suadere viris ut diligenter uxores suas, sicut Christus dilexit Ecclesiam suam: Atqui ad hoc nihil facit, sed impertinenter omnino se habet, quod conjunctio Christi cum Ecclesia sit magnum Sacramentum, bene tamen quod matrimonium viri cum muliere sit Sacramentum, sive signum illius conjunctionis; quia ex hoc sequitur viros debere imitari Christum, diligendo nimirum uxores suas, sicut Christus dilexit Ecclesiam: Ergo Apostolus non conjunctionem Christi cum Ecclesia, sed ipsum matrimonium, magnum Sacramentum appellat, eò quod sit representativum conjunctionis Christi cum Ecclesia. Unde in Græco sic habetur, *ἡ ἕνωσις τοῦ Χριστοῦ τῇ ἐκκλησίᾳ*, id est in Christum & in Ecclesiam, quatenus in illos representandos tendit. Solum ergo difficultas est, an matrimonium verè & propriè sit Sacramentum, seu signum prædicum gratiæ sanctificantis, & gratiam conferat, sicut alia novæ legis Sacramenta. Pro cuius resolutione

Dico, matrimonium esse verè & propriè Sacramentum, seu signum prædicum & efficax gratiæ sanctificantis.

Conclusio est certa de fide, & definita primum in Florentino, in decreto Eugenii, ubi matrimonium ponit inter septem Ecclesiæ Sacramenta, gratiam ita significantia, ut illam quoque contineant, & recipientibus conferant, quæque in eo dicit antecellere Sacramenta veteris legis. Deinde in Tridentino sess. 24. cap. 1. ubi sic dicitur: Cum igitur matrimonium in lege Evangelica veteribus communis per Christum gratia præstetur, merito inter nova legis Sacramenta annumerandum,

SS. Patres nostri, Concilia, & universæ Ecclesiæ dictio semper docuerunt. Et can. 1. si quis dixerit matrimonium non esse verè & propriè sacramentum, legi Evangelicæ Sacramenta, & Christi Dominum institutum, sed ab hominibus in Ecclesia constitutum, neque conferre gratiam, anathematis. Deinde Concilium Senonense sub Clemente VII. anno 1528. celebratum, cap. 39. hæc habet: Item cum matrimonium à Deo verum omnium conditum in Paradiso, & in statu innocentie institutum fuerit, sitque teste Apostolo Sacramentum, prout cum magna reverentia ac devotione suscipiendum, ut in quo, sicut & in reliquis Sacramentis, gratia conferatur. Quibus verbis, non solum docetur matrimonium, sicut & reliqua novæ legis Sacramenta, conferre gratiam, sed etiam verè & propriè Sacramentum hoc magnum esse, & Sacramentum strictè & propriè sumpto interpretatur. In quo etiam sensu Tridentinum, cap. 1. supra citato, eadem Apostoli verba intelligenda videtur, ut patet ex verbis istis quæ ante supra adducta ibidem habet: Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, conjugii sanctificaret, ipsi Christus venerabilis Sacramentum instituit, quæque perfectior, suâ nobis passione promerita, quædam Apostolus innuit dicens: Viri diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: Ego autem dico in Christo & in Ecclesia.

Ex his liquet, falsum esse quod ajunt Vasquez, Amicus, Pontius, & alii, ex eo loco Apostoli non satis convinci, matrimonium appellatum esse Sacramentum propriè & strictè, in ea significatione, quæ dicitur, septem esse novæ legis Sacramenta, sed Sacramenti nomen improprie sumptum, ut significat aliquid admodum arcanum, seu alicujus rei sacræ representativum. Nam prædicta Concilia de Sacramento strictè & propriè sumpto verba illa Apostoli intelligunt, & interpretantur, & ratio etiam hinc interpretationi favere videtur: Apostolus enim loquitur de conjunctione Christi cum Ecclesia, per charitatem & gratiam, quandoquidem in eodem capite ait: Sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit semetipsum pro ea, ut illam sanctificaret, & consequenter loquitur de Sacramento proprio, quod est signum gratiæ sanctificantis; ut enim matrimonium hanc unionem per charitatem sanctificet, necesse est, quod ad hoc sit inter virum & feminam, ut mutuo se diligant per charitatem; & cum charitas non sit sine gratia, quod sit signum gratiæ sanctificantis homines.

Potest insuper probari conclusio traditione Ecclesiæ, quæ colligitur, imprimis ex eo quod causæ matrimoniales semper ad Ecclesiæ tribunal delatae sunt, quod non fieret, nisi sacra essent, & nisi in matrimonio, præter rationem contractus naturalis & civilis, esset etiam aliqua ratio sacra. Deinde, quia matrimonium continetur in Ecclesia tanquam res sacra sacris ritibus & ceremoniis celebrari consuevit, ut constat ex Tertulliano lib. 2. ad uxorem, ubi sic ait: *Vide scilicet, ut ad emerendam felicitatem, quæ matrimonii, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio (nempe Missæ sacrificium) & oblationes Angeli, hoc est Sacramentum, sponsus benedictus, item matrimonium non nisi in Ecclesia, & coram Ecclesiasticis personis, celebrari consuevit, & ipse Summus Pontifex matrimonii solemnisationem olim adesse solebat, ut ex Siricio Papa probat Baronius in*

Christi 77. num. 50. ita enim hic Pontifex ad Ecclesiam Mediolanensem scribit: Nos sane nuptiarum vota non aspernantes accipimus, quibus velamine intersumus.

Eadem traditio constat auctoritate Patrum: Siricius enim Epist. 1. ad Himericum Tarraconen- em cap. 4. scribit: sacrilegium committi, cum maritus vivente conjuge ad aliud conjugium transit: Si autem matrimonium Sacramentum non esset, nullum sacrilegium committeret, qui reliqua sua prior uxore, alteri se conjungeret in matrimonium: sacrilegium enim non est quodcumque peccatum, sed tantum illud quod in materia religionis committitur. Innocentius 1. Epist. 9. ad probum, consultus de matrimonio, vivente priori conjuge contracto, respondet: Statuimus fide Catholica suffragante, illud esse conjugium, quod primitus erat gratia fundatum. Ecce quo pacto sanctissimus hic pontifex, matrimonium asserat in gratia fundari. Ambrosius lib. 1. de Abrahamo cap. 7. Cognoscimus veluti praesulem custodemque conjugii esse Deum, qui non patitur alienum thorum pollui, quod qui fecerit, quia peccat in Deum, cuius gratiam solvit, Sacramenti celestis amittit consortium. Leo Papa Epist. 92. quae ad rusticum inscribitur, societatem nuptiarum ita esse institutam affirmat, ut praeter sexuum conjunctionem, haberet in se Christi & Ecclesiae Sacramentum: indeque inferi, mulierem in qua nuptiale mysterium non fuit, ad matrimonium non pertinere. Lucius III. in cap. Ad abolendum, de haereticis, perpetui anathematis vinculo innodasse se dicit eos, qui de baptismo, vel de confessione peccatorum, vel de matrimonio, & alius Ecclesiae Sacramentis, aliter sentire non metuunt, quam Ecclesia docet. Ubi matrimonium numerat cum Eucharistia, & alius Ecclesiae Sacramentis, & signis efficacibus gratiae, a Christo institutis. Cyrillus Alexandrinus lib. 2. in Joan. cap. 22. assignans rationem, cur Christus ad nuptias Cana Galilaeae iverit, sic ait: Ut natiuitatis nostrae principium, quantum ad carnem attinet, sanctificaret, oportebat certe, qui totam naturam hominis ad melius restituebat, non solum natum jam hominibus benedicere, verum etiam nasciturum gratiam preparare, & aditum illorum ad hanc vitam, & auctoritate miraculi, & praesentia sua sanctum facere. Praeparavit autem Christus gratiam fidei nascituris, conferendo illam in ipso conjugio parentibus, ut eos pie & religiose educarent.

Demum, etsi Vazquez, Amicus, & alij ex Recentioribus, existiment, ex nullo Augustini testimonio, sufficienter colligi, matrimonium esse vere & proprie Sacramentum, id tamen S. Doctor non obscure significavit lib. 1. de nuptiis cap. 10. & lib. de bono conjugali cap. 24. ubi comparat matrimonium, cum Baptismo & Ordine, qui sunt vere & proprie Sacramenta. Non diffiteor tamen aliud testimonium, quod ex cap. 18. ejusdem libri afferri solet, ubi ait quod in nuptiarum nuptis plus valet sanctitas Sacramenti, quam sacunditas uteri, parum urget, quia ibi Augustinus, per sanctitatem Sacramenti, nihil aliud intelligit, quam matrimonij indissolubilitatem, qua Christianorum matrimonium infidelium conjugii praestat, ut ipsemet aperte declarat cap. 24. ubi ait talem Sacramenti sanctitatem esse, uxorem a viro non discedere.

Ceterum, quod non solum Latina, sed etiam Graeca Ecclesiae traditione habeamus, matrimonium esse vere & proprie Sacramentum, constat ex censura confessionis Augustanae Luth-

ranorum, quam Hieremias, Patriarcha Constantinopolitanus, nomine suo, & reliquarum Graeciae praesulum, edidit anno 1576. in ea enim cap. 7. matrimonium, divinum esse Sacramentum affirmat, atque unum ex illis septem, quae Christus & Apostoli Ecclesiae tradiderunt. Ubi etiam citat ad idem probandum, celebre illud apostoli ad Ephes. 5. testimonium: Sacramentum hoc in agnum est, &c.

Non desunt etiam congruentiae, quae id suadeant: Cum enim in usu matrimonij inflammetur concupiscentia, & absorbeatur ratio, congruum fuit institui aliquod Sacramentum, quod concupiscentiam in illo actu temperaret. Item si ad gignendos filios spirituales, peculiarem gratiam Christus contulit Sacerdotibus novae legis, quam Deus non contulerat Sacerdotibus legis antiquae, cur per similem negabimus colatam conjugibus ad filios carnales gignendos, pieque educandos, & ad alia opera matrimonij & officia sustinenda & exercenda convenienter? Demum, cum Christus Matth. 19. abrogato repudio, matrimonium reddiderit indissolubile, & monogamum, ut ab initio erat, congruum fuit, ut ei gratiam adjungeret, ad superandas difficultates, quae ex omnimoda indissolubilitate, & perpetua monogamia nascerentur; alioquin si matrimonij Christianorum talis deesset gratia, longe intolerabilius esset matrimonij jugum in lege Evangelica, quam in lege Moysaica: antiquitus enim ad compescendos esrenatos uxoris mores, licitum erat, per libellum repudij illam dimittere, vel aliam simul cum illa ducere; nunc vero neutrum licet, cum Christus in lege Evangelica, libellum repudij, & polygamiam abrogaverit.

Porro gratiam illam Sacramentalem, quam Christus matrimonio in lege Evangelica adjunxit, ipsum ad esse supernaturale Sacramenti elevando, expressisse videtur Apost. 1. ad Timoth. 2. ubi de muliere loquens, ait: Salvabitur per filiorum generationem, si permanferit in fide, & dilectione, & sanctificatione, cum sobrietate, live temperantia conjugali. His enim verbis recenset Apostolus quatuor bona, quae in Christiano conjugio accipit mulier, & quibus conjuges Christiani, ut convenienti auxilio muniantur, contra quatuor mala, quae contractus matrimonialis secum advehit; videlicet fidem, contra adulterium; dilectionem, contra odium & rixas inter conjuges oriri solitas; sanctificationem, contra immunditiam & turpitudinem, ex membrorum rebellionem & ardore concupiscentiae procedentem; sobrietatem, contra intemperantiam. In quibus donis permanentium ait, ut in ipsa matrimonij celebratione acceptis.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primo: Matrimonium inter primos parentes, aliosque sub lege veteri, & nunc etiam inter infideles, est verum matrimonium, & signum duplicis conjunctionis inter Christum & Ecclesiam, tum per naturam in incarnatione, tum per gratiam in sanctificatione; neque tamen inter illos est Sacramentum proprie dictum: Ergo nec inter Christianos. Unde D. Dionysius in libro de Ecclesiastica Hierarchia